

VORBASSE

Her handler vi

Billund
kommune

PROGRAM

for områdefornyelse 2016-2021

OMRÅDEFORNYELSESPROGRAM FOR VORBASSE

Områdefornyelsesprogrammet er blevet til i et samarbejde mellem Billund Kommune og Vorbasse Lokalråd ved Koordineringsudvalget.

KOMLAB har stået for gennemførelsen af borgerinddragelsen og udarbejdelse af program i teamsamarbejde med JWH Arkitekter og WE Architecture, der har stået for kortlægning, inspiration og skitser.

August 2016

Forsideillustration: Visualisering af "Grøn plads" ved busholdepladsen i Vorbasse

1. INDHOLD

Program for områdefornyelse i Vorbasse

1. INDHOLD	3
2. FORORD	5
3. VORBASSE - KARAKTERISTIK OG IDENTITET	6
Vorbasse er historie, oplevelse og aktivitet	6
Vorbasses mennesker - livsudfoldelse og energi	8
Vorbasses udfordringer	10
Vorbasses kvaliteter	11
4. LANDSBYEN MED DE MANGE MULIGHEDER	12
Troen på udvikling	12
Idé til overordnet strategi	13
Idékatalog - delstrategier	14
5. OMRÅDEFORNYELSE I VORBASSE	16
Processen i programfasen	16
Vision og mål	17
6. INDSATSER	18
A. Byens ansigt - hovedgade og trafik	20
B. Byens torve og åbne arealer	22
C. Byens sammenhæng	24
D. Markedsføring og bosætning	26
7. ORGANISERING OG TIDSPLAN	28
8. BUDGET	30
9. INVESTERINGSREDEGØRELSE	31

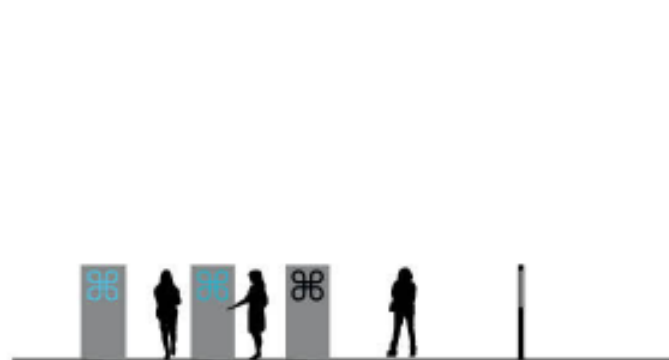
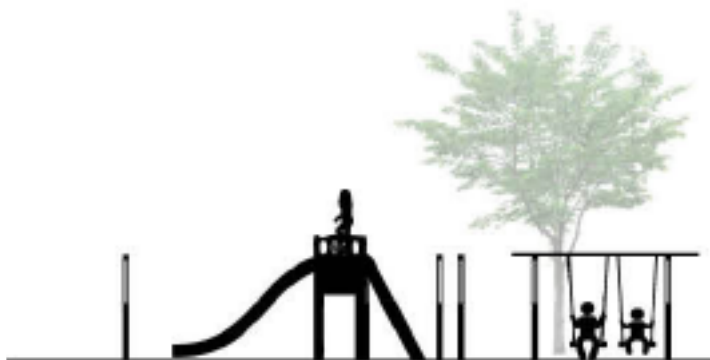

Illustration: Mads Salicath

EN STOR TAK TIL

Borgere, foreninger, erhvervsliv og andre interesserede i Vorbasse og til elever fra Vorbasse skole, som har deltaget aktivt med input til programmet i café møder og workshops.

VORBASSE VIL SKABE SYNLIGT LIV I BYBILLEDET

2. FORORD

HVORFOR OMRÅDEFORNYELSE?

3 gode grunde

Vorbasse er kendetegnet ved en ganske særlig historie. Livsudfoldelse og energi har karakteriseret Vorbasses mennesker gennem årtusinder, men byen viser ikke sit ansigt udadtil. Gennem de senere år har Vorbasse fået en karakter af en gennemfartsby, hvor byens centrum bliver mere og mere fragmenteret, og hovedgaden præges af gennemfartstrafik, nedslidning, lukkede butikker og nogle steder slidt bebyggelse.

- Med områdefornyelsen ønsker Vorbasse at genskabe et sammenhængende og livligt bymiljø.
- Vorbasse har organisatorisk gjort sig parat til at samarbejde med Billund Kommune om opgaven. Vorbasse har et bæredygtigt fællesskab og en stærk foreningskultur, der vil noget med byen. Derfor tog Vorbasse selv initiativ til at kontakte kommunen om muligheden for områdefornyelse allerede for to år siden.
- Billund Kommune ser muligheden for, at samarbejdet med Vorbasse om områdefornyelse giver inspiration og læring til udmøntningen af kommunens landdistriktspolitik, som blev vedtaget i 2015.

MÅLET MED OMRÅDEFORNYELSEN

Vorbasses ønsker

Vorbasse har usædvanligt mange muligheder for liv og aktivitet - af en lille by at være. Landets største marked Vorbasse Marked giver byen liv og identitet på en ganske særlige måde og Fritidscentret, der har et indhold og en størrelse, som er usædvanligt for byens størrelse, giver byen liv og identitet i dagligdagen. Disse steder for oplevelser og aktiviteter er skabt af mennesker, der vedholdende har haft energien til at handle.

Vorbasse ønsker, at områdefornyelsen medvirker til, at borgere og besøgende kommer til at se og mærke, at i VORBASSE - HER HANDLER VI. Byens identitet og mange muligheder skal gøres synlige og afspejle sig i de projekter, som gennemføres.

Billund Kommunes ønsker

Det ligger helt i tråd med kommunens landdistriktspolitik, at lokalsamfundene i kommunen arbejder med at finde og styrke deres identitet i den lokale udvikling. Desuden lægger kommunen vægt på, at projekterne i områdefornyelsen bliver til gavn for så mange som muligt - på tværs af generationer. Der skal arbejdes med multifunktionalitet i projekterne.

HVAD VIL VORBASSE ARBEJDE MED?

Ønsker til indsatser

Programmet som følger på de næste sider udfolder de drømme, ønsker og idéer, som borgere, foreninger og øvrige interessenter har drøftet og udvalgt på to café-møder og på en elevworkshop på Vorbasse Skole.

På ønskelisten er der kommet fire indsatsområder for områdefornyelsen:

- A. Byens ansigt - hovedgade og trafik
- B. Byens torve og pladser
- C. Byens sammenhænge
- D. Markedsføring og bosætning

Interessen og opbakningen i lokalsamfundet er stor, og foreninger og privatpersoner har allerede tilkendegivet deres interesse for at arbejde med indsatserne i kommende arbejdsgrupper.

Traditionen tro står Vorbasse således parat til at tage fat, og Billund Kommune ser frem til et spændende samarbejde om at udvikle og realisere konkrete projekter i byen.

Byrådet i Billund Kommune

3. VORBASSE - KARAKTERISTIK OG IDENTITET

Vorbasse er historie, oplevelse og aktivitet

KARAKTERISTIK

Vorbasse er i dag kommunens næststørste lokalby efter Sdr. Omme. Vorbasse er med sine ca. 1300 indbyggere den sydligst beliggende lokalby i Billund Kommune, men som Vorbasse selv beskriver byen, så ligger den lige i midten. Der er ikke langt til omegnsbyer og store arbejdspladser.

Vorbasse er ikke blevet til som en ganske almindelig landsby. Vorbasse har sin helt egen historie, som har givet mange åbne arealer og ubebyggede byrum. Nogle steder kalder byen på mere helhed, og andre steder er der stor kvalitet i, at grønne kiler sniger sig igennem byen. Disse forbinder byen med naturen. Der er værdifulde landskaber omkring Vorbasse, som det er nemt at komme ud til ad et vidt forgrenet stinet.

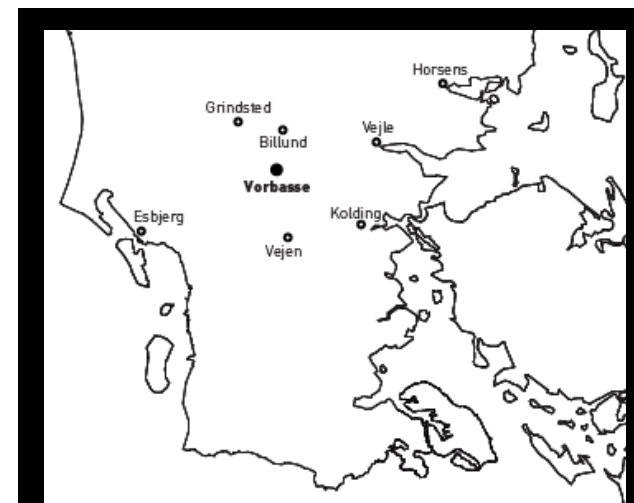
Hovedgaden i Vorbasse er belastet af tung trafik. Hovedkrydset ved centrum er svært og vanskeligt at passere for alle trafikanter. Det samme gælder for svage trafikanter i hele hovedgadens længde. Parkeringsforhold ved og omkring hovedgaden virker rodede og busholdepladsen for stor og tom. Hovedgaden er flere steder nedslidt, og forfaldet tager til på grund af stagnation i erhvervslivet.

DET SÆRLIGE VORBASSE

Vorbasse har så enestående en historie, at byen nyder international interesse for sine udgravninger af de første bosættninger. Vorbasse er blevet målestok for al forskning på feltet og fortolkninger af samfundsudviklingen i Danmark før 1100. I alt 8 landsbyer fra ca. år 100 f.kr. er udgravet. Byerne vandrede efter bedre jord dengang. Vorbasse fik sin endelige placering i 1100, hvor kirken blev bygget i sten.

Ved kirken sprang en kilde, som folk mente var helbredende. Derfor opstod der valfart til Vorbasse, og det blev udnyttet, så der både var mulighed for handel og underholdning. Således opstod Vorbasse Marked. Den dag i dag spiller markedet en kæmpe rolle i borgernes bevidsthed om byens formåen, sammenhold og kulturarv. Ca. 250.000 gæster finder hvert år vej til markedet.

Et nutidigt markant fysisk symbol og dynamo for byen er Vorbasse Fritidscenter, der ligger syd for byen. Marked, klubber foreninger og private har selv samlet penge til udbygningen i 2006. Centeret ligger i umiddelbar tilknytning til byens velbesøgte campingplads. Fritidscenteret er Vorbasses centrum for dagligt liv og aktivitet.

Indbyggere (Vorbasse sogn)	1.839	Billund	15 km
Børn i "Andedammen"	100	Vejle	19 km
Børn i skolen	300	Grindsted	19 km
Pris pr. byggegrund	230 pr. m ²	Kolding	34 km
Huspriser fra	600.000 kr.	Vejle	34 km
		Esbjerg	50 km
		Odense	100 km
		Århus	105 km

Vorbasse har ikke langt til omegnsbyerne og store arbejdspladser

Hovedgaden, Nørregade fra nord mod syd

De første bosættninger i Vorbasse

Vorbasse Marked

Fritidscenteret fra syd

Vorbasses mennesker - livsudfoldelse og energi

VILJEN TIL AT HANDLE OG ORGANISERE SIG

Vorbasse vil gerne have fingeren på pulsen og har inden for de seneste år flere gange taget temperaturen på lokal-samfundets udvikling. I 2009 blev Vorbasse pilotmodel for Billund Kommunes helhedsplaner for 5 lokalbyer. Lokalrådet skaffede sig i den forbindelse viden om, hvordan borgerne i Vorbasse så på styrker og udviklingsmuligheder. Man var allerede dengang bevidste om, at Vorbasse har særlige sociale og kulturelle styrker:

- Vorbasse er sammenhold, naboskab og netværk
- Byen har et stærkt og bæredygtigt foreningsliv
- Man er gode til at byde nye borgere velkommen
- Der er vilje til at gennemføre projekter

På et dialogmøde i 2011 om "Det gode liv" og på Café-mødet i marts 2016 går udsagnene igen. Bevidstheden er dog vokset omkring byens evner til at arbejde i netværk, til at organisere sig og til at skaffe midler. Vorbasse handler!

I perioden fra 2005 til 2012 har Vorbasse lagt mange kræfter i at etablere og udvikle fritidscentret. Centret er kommunalt drevet, men Vorbasse har selv været med til at sætte sit præg og udvikle fritidscentret. Et kig på tilblivelsen er kendetegnende for, hvordan Vorbasse opererer. Samlet set har Vorbasse trukket et kæmpe læs. 12 mio. kr. har byen samlet ind, og der er skabt et fantastisk center i samarbejde med Billund Kommune.

DET VORBASSE SAMLES OM

Foreningslivet: har stærke historiske rødder, tidligere med fokus på idræt, men i dag er foreningerne mangfoldige og også velorganiserede med tværgående udvalg, der arbejder med koordinering og udviklingsopgaver.

Indsamlinger: Det er vigtigt for Vorbasse at have gode rammer om det daglige og sociale liv. I 70'erne samlede man ind til byens hal. I dag har man skabt fritidscentret. Indsamlinger har altid været båret af stort lokalt engagement.

Skolen: har altid været et centralt samlingspunkt og har også fungeret som forsamlingshus, før fritidscentret kom til. Skolen er i dag anerkendt i norden for udvikling af pædagogiske principper, der tager udgangspunkt i individet. Lokalsamfundet har et godt samarbejde med skolen f.eks. om at inddrage børn og unge i arbejdet med byens udvikling.

Alsidigt fritids- og kulturliv: Sogneforeningen var førhen drivkraften i det kulturelle liv. Der var tilbud om dillefant, revy, foredrag m.m. I dag danner Fritidscentret og det nye sognehus rammen om fritids- og kulturliv.

Markedet: Allerede i 70'erne skete fornyelsen af markedsmodellen, hvor de lokale foreninger fik boder og tjente penge. I dag er der opbygget en veldrevet organisationsmodel omkring markedet

VORBASSEMODELLEN

Vorbasse Marked og samarbejdet i foreningerne om at gennemføre og drive denne aktivitet er et kapitel for sig. Et enestående socialt, kulturelt og økonomisk fyrtårn, som byens borgere gennem generationer har forstået at udvikle som én af de vigtigste omdrejningspunkter i byens udvikling.

Markedet er drevet af hundredevis af frivillige foreningsmedlemmer i Vorbasse og omegn. Det kræver et stort koordinerings- og planlægningsarbejde, drevet af byens Grundejerforening i samarbejde med alle byens øvrige foreninger.

Borgernes engagement og indstilling til frivillig indsats er en central ressource i Vorbasse. De voksnes engagement og det man får ud af at engagere sig i markedet smitter af på børn og unge, som har en høj bevidsthed om, hvad det betyder, at alle trækker på samme hammel på markedsdagene. Desuden synes børn og unge, det er sjovt at have en rolle og medvirke.

Vorbasses lange seje træk - Fritidscenteret bliver til virkelighed

Første etape: Foreninger og 40 pengegivende arrangementer rejser over 3 år ca. 10 mio. kr. Bygningen bliver indviet i 2007. I 2008 stifter byen Forretningsudvalget, der arbejder med udvikling af aktiviteter og visioner. Man planlægger for indretning af 600 m² "rå rammer". Første etape slutter med at "Vorbasse" stifter en gæld på ca. 2 mio. kr. lånt i sparekassen og en privat udlåner. Anden etape: 2009 får byen mulighed for at afvikle gæld på byggeriet på ca. 2 mio. kr., hvis byen selv kan indsamle ca. halvdelen. Der bliver stiftet en ny styregruppe og 3 arbejdsgrupper. Der bliver afholdt 20 pengegivende arrangementer og foreninger bidrager igen fra egne kasser. På bare 7 måneder er der indsamlet 1,35 mio. kr. Grundejerforening og privat udlåner eftergiver resten. Tredje etape: I 2012 er der ny energi til at indrette de 600 m². Vorbasse indsamler nu 1,9 mio. kr. De "rå rammer" indrettes nu som kommunal ungdomsskole/et sted de unge hænger ud, kaldet "Løftet".

“Vorbasse er livsudfoldelse og energi”

Citat John Rendø, tidligere museumsinspektør

“Vi har stået på markedet siden vi var små... Alle ved, det er p.g.a. markedet, at vi har så mange tilbud”

Citat fra elevworkshop

Voksne og børn er glade for traditioner: Sosætning i Vorbasse Krigshavn, juleoptog, torvedag, fester. “Juleoptøget er mega hyggeligt”

Citat fra elevworkshop

“Der er plads til livsudfoldelse i Vorbasse”.

Citat og foto fra elev fra medieholdet, skolen

SKOLEELEVER OM VORBASSE, LIV OG AKTIVITETER

Det er dejligt at bo i Vorbasse

Elever i Vorbasse Skole giver udtryk for, at Vorbasse er et godt sted for børn at vokse op. Der er stille og roligt, man kan sende sine børn i skole uden at bekymre sig, og man kan nyde naturen. Der er mange venner og gode fritidsaktiviteter. Eleverne nævner også, at byen ligger centralt for mange arbejdspladser.

Mangel på shoppingoplevelser og udendørs legemuligheder

Blicher eleverne spurgt om minussiderne, synes de, der mangler shoppingmuligheder, og de synes, der er ringe transportmuligheder til uddannelse eller arbejde. Flere kommer ind på, at legemulighederne er for dårlige. Legepladsen ved skolen er kedelig og ofte tom.

Mange tilbud, men der mangler udendørsaktiviteter og alternativer til sport

Eleverne synes, der er mange forskellige aktiviteter i Vorbasse i forhold til byens størrelse, men de er ikke så sikre på, om så mange ved det. Der er både aktivitetsmuligheder inde og ude, men de efterlyser bedre forhold for udendørsaktiviteterne, f.eks. en kunststofbane. De nævner også, at der mangler alternative muligheder og mødesteder for ikke-sportsinteresserede, at man kan føle sig lidt udenfor, hvis man ikke dyrker sport. Nogle elever vil gerne have mulighed for at gå til alternative fritidstilbud og have mulighed for alternative mødesteder i byen.

Sammenholdet og stemningen er god i Vorbasse

Som nævnt er eleverne bevidste om markedets betydning for byen, at markedet giver overskud og tilskud til byens mange aktiviteter. Der er overensstemmelse i glæden hos voksne og børn omkring byens traditioner og aktiviteter. Eleverne nævner juleoptog, torvedag og fri fredag, som aktiviteter, der styrker sammenholdet i byen. Eleverne synes også stemningen i byen er god, “alle hilser på alle”. Stemningen er særlig god, når der er marked, bliver der nævnt. Nogle nævner dog, at man godt kan føle sig lidt alene, når man er ny i byen.

Vorbasses udfordringer

Vorbasses foreninger arbejder hårdt og målrettet med at markedsføre Vorbasse, men byen og især hovedgaden udstråler ikke det aktive samfund og mange tilbud, som byen har at byde på, og man har siden 2000 mærket en svagere tiltrækning af både nye beboere og erhverv.

Befolkningsprognosen ser positiv ud for lokalbyerne i Billund Kommune i de kommende år, siden år 2000 har der dog været et lille fald i befolkningstilvæksten og borgerne er blevet ældre i Vorbasse.

Antallet af arbejdspladser inden for produktion, håndværk og handel er faldet.

Nybyggeri af parcelhuse har nærmest ligget stille i Vorbasse, og priserne på eksisterende huse har været faldende.

“Alt det flotte er ikke synligt i Vorbasse”

Citat fra elevworkshop

“Vi mangler liv omkring torvet, der skal være hyggeligt at sidde”

Citat fra cafémode

Bytorvet med kroen i baggrunden - Byens centrum

Til Vorbasses fysiske udfordringer hører:

- Den kraftige, gennemgående trafik i hovedgaden
- Den forsvundne bymidte uden anden markering af centrum eller velkomst til byen end en parkeringsplads
- Den svage markering af Vorbasses fortællinger
- Det stedvist nedslidte hovedgademiljø med lukkede butikker, vedligeholdelsestrængende huse og facader og byudstyr af dårlig kvalitet
- Den manglende sammenhæng mellem byens dynamoer som f.eks. skole, fritidscenter, indkøbsmuligheder, plejecenter m.m.
- Den manglende sammenhæng mellem byens livgivende dynamoer og hovedgaden
- Den u-dyrkede sammenhæng mellem byen og det omgivende, karakteristiske landskab
- Den øjebliksprægede udnyttelse af markedspladsen/fælleden (ca. 20 ha)

“Den tunge trafik gennem byen er et dilemma, for vi er også afhængige af trafikken”

Citat fra cafémode

“Busholdepladsen bliver ikke brugt, kunne den indrettes anderledes med noget grønt?”

Citat fra cafémode

“Der er ingen sammenhæng mellem skole og fritidscenter, hvordan får vi området gjort aktivt?”

Citat fra cafémode

“En tom legeplads en mandag eftermiddag... Legepladsen bliver ikke brugt”

Citat og foto fra elev fra medieholdet, skolen

Vorbasses kvaliteter

Vorbasse har ambitioner om at være "Børnenes landsby". "Her er alle de fantastiske tilbud, som en børnefamilie har brug for, samlet på ét sted, nemlig omkring VORBASSE FRITIDSCENTER". Sådan præsenterer De 5 foreningers markedsføringsgruppe Vorbasse i byens informationsfolder.

Som flere nævner, er Vorbasse i forhold til byens størrelse usædvanlig rig på tilbud, der kan tilfredsstille voksne, børn og unges behov for en dagligdag, der hænger sammen med gode institutioner, indkøbsmuligheder, let adgang til naturen og nærhed til arbejds- og kulturliv i større byer.

Til Vorbasses kvaliteter hører:

- Dens overskuelige størrelse
- Dens tætte relation til og sammenfletning med det omgivende landskab
- Dens historiske og nutidige, landskendte fortællinger om kirke og helligkilde, slag, marked "krigshavn", station, m.m.
- Dens dynamoer for liv (bygninger og steder der har betydning for byens historie, fortællinger og byens liv)
- Dens årlige landskendte Vorbasse Marked
- Dens historiske og stadig fungerende byhovedgade
- Dens centralt placerede kro, butikker og indkøbsmuligheder
- Dens fritids- og aktivitetsfaciliteter, som vi finder i området omkring skole, fritidscenter og campingpladsen.
- Dens tætte gamle og nye beboelser og institutioner i midten omkring hovedgaden
- Pæne ældre og nyere parcelhusbebyggelser, attraktivt beliggende med tæt adgang til natur

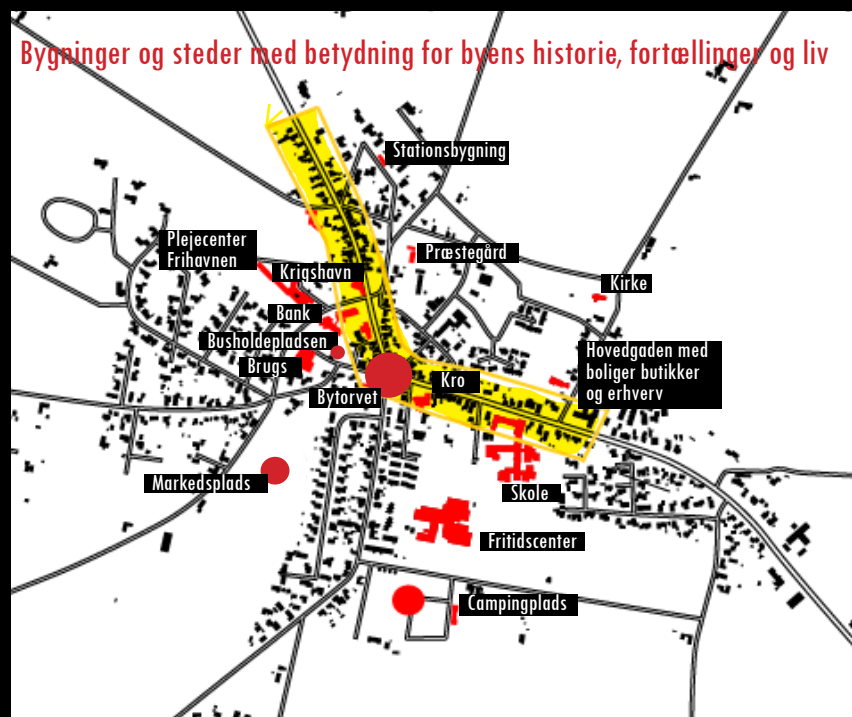
En synlig dynamo.
Vorbasse Skole ligger ud til hovedgaden

Vorbasses borgerdrevende bibliotek i fritidscentret

Et fint kig ud i Vorbasses natur - over busholdepladsen til Frihavns grønne areal

Bygninger og steder med betydning for byens historie, fortællinger og liv

"Jeg vil gerne flytte tilbage til Vorbasse, så jeg kan så nye frø og få mine børn til at vokse op i et fredeligt miljø"

Citat fra elevworkshop (svar på spørgsmålet: Om 10 år, hvorfor ville du så flytte tilbage til Vorbasse?)

4. LANDSBYEN MED DE MANGE MULIGHEDER

Troen på udvikling

Vorbasse er en levedygtig og dynamisk landsby med mange funktioner i behold. Vorbasse tror på, at byen kan forblive en intakt landsby med udviklingsmuligheder.

1. Fordi vi gennem tiderne har skabt nye muligheder
2. Fordi vi har en stærk organisering bag vores handlinger - vi vil og kan gennemføre projekter
3. Fordi enigheden aldrig har været større om, hvad vi vil – vi ønsker at trække i samme retning

VORBASSE DRØMMER OM:

En fremtidig intakt landsby

Med skole, fritidscenter, børnehave, dagligvarebutikker, plejecenter, gode seniorboliger, oplevelsesmuligheder og offentlig transport m.m.

Mulighed for fysisk udfoldelse og aktivitet i byen

Der ønskes flere steder/pladser for ophold, liv og kultur – især udendørs. Der mangler "Hænge ud-miljøer" især for unge.

Indbydende centrum

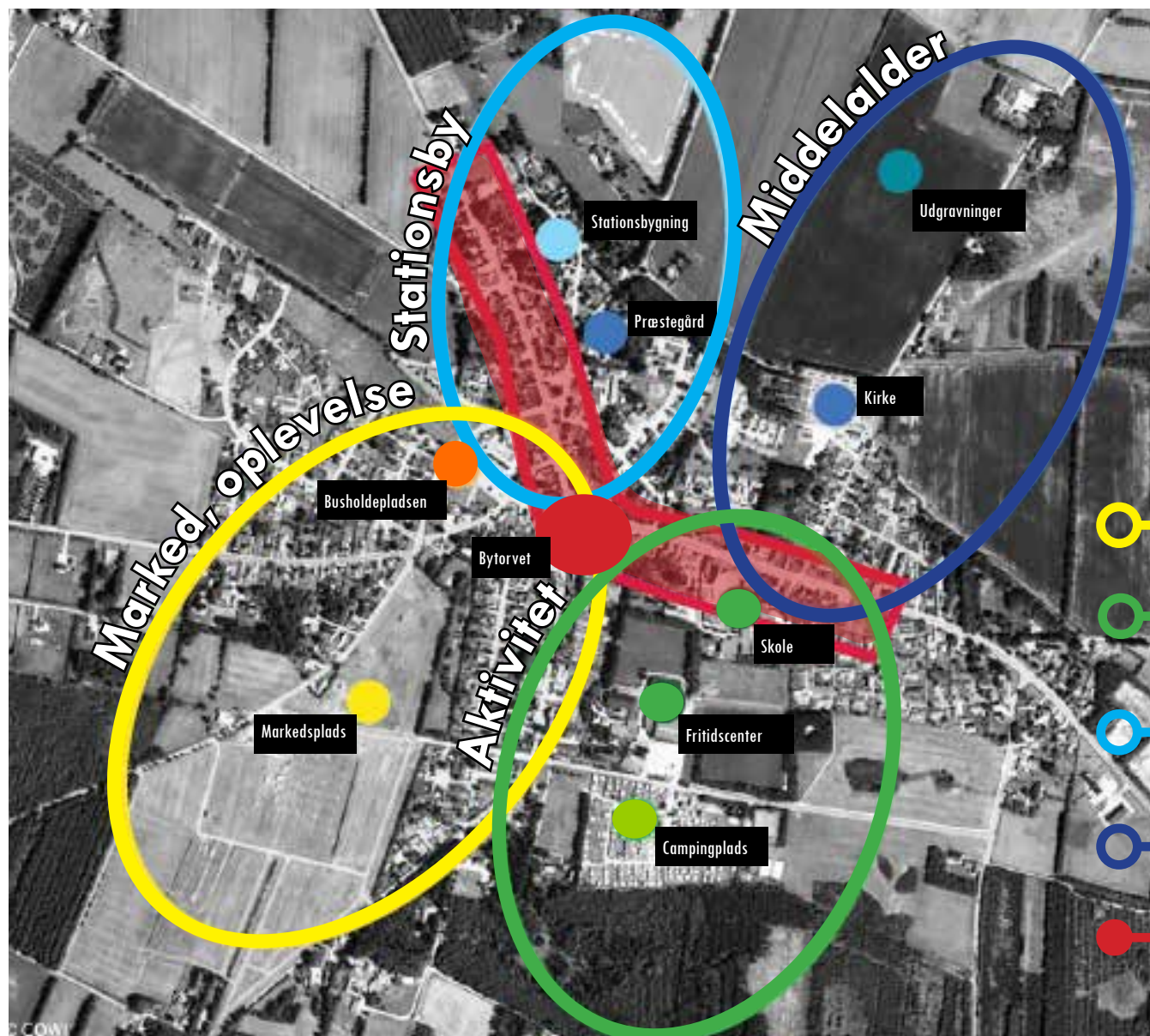
Der ønskes sammenhæng i byen mellem stier og aktiviteter, mellem skole og fritidscenter, mellem marked og by. Der må ske forskønnelse og skabelse af blikfang på hovedgaden, sikre trafikløsninger og mere grønt og natur. Alle må yde en fælles indsats for en smuk by.

Udvikling og markedsføring af familiebyen (for alle aldre)

Der må arbejdes for flere mennesker, styrket fællesskab – for alle aldre. Vorbasse ønsker et højt aktivitetsniveau både hvad angår idræt, kultur og arbejdspladser.

Samarbejde byer imellem - også om øget turisme

Der er flere temæer, som det godt kan betale sig at samarbejde om med kommunens øvrige lokalbyer. Byerne har fælles interesse i at skabe bedre mobilitet, bedre stiforbindelser og udvikle småskalaturisme.

Idé til overordnet strategi

Vorbasse bindes sammen med oplevelse, aktivitet og historisk fortælling

Der er gode muligheder for at binde Vorbasses bydele sammen i et netværk med forankring i hovedgade og centrum. Der eksisterer fire forløb (loops) med hver deres tema og kulturhistoriske fortælling.

Det vil styrke Vorbasses identitet at tage udgangspunkt i Vorbasses kulturhistoriske baggrund og strukturer. Det kan ske ved at arbejde med synliggørelse af byens betydningsfulde historiske forløb med hver deres betydningsfulde bygninger og steder og hver deres fortællinger:

DER EKSISTERER FIRE FORLØB (LOOPS) MED HVER DERES TEMA OG FORTÆLLING

Markedsforløbet fra markedspladsen via stiforbindelsen og busholdepladsen til den gamle hovedplads i bymidten.

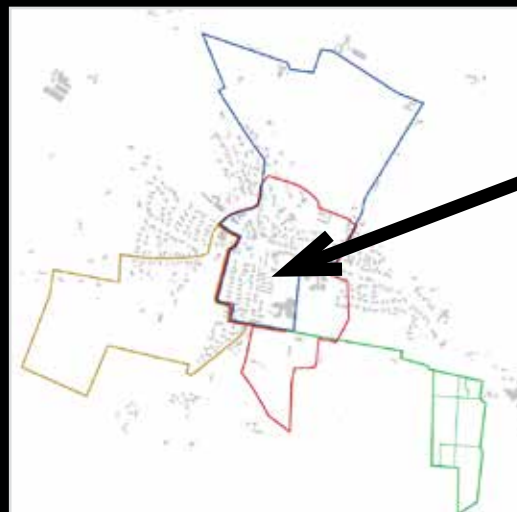
Aktivitetsforløbet fra "sydplantagerne" og campingpladsen over fritidscentret og skolens sports- og legepladser til hovedgaden og bymidten.

Stationsbyforløbet fra stationsbygningen og det gamle præstegårdsmiljø, over hovedgaden og "Mejeristien" mellem Nørregade og Vestergade til bymidten.

Middelalderforløbet fra de historiske landsbyudgravninger over kirken til hovedgade og bymidte.

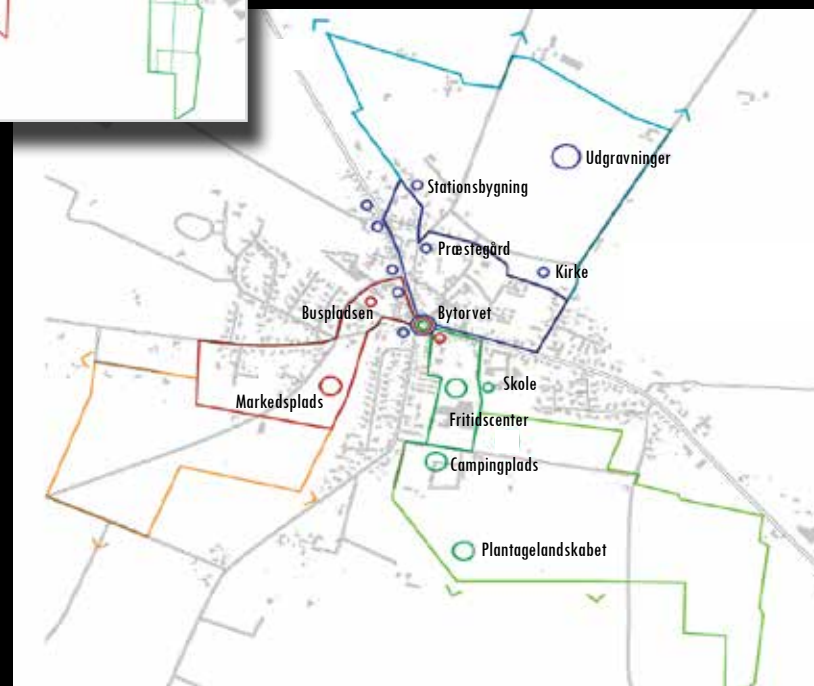
Forankring i hovedgade og centrum/bytorvet

Alle fire forløb kaster anker i bymidten og kan med deres fortællinger tilføre bymidten og hovedgaden ny kraft.

I dag løber Vorbasses hjertestier uden om centrum, men de omkranser allerede byens temaer og fortællinger

Vorbasse kan arbejde med at forankre stierne i hovedgade og på bytorvet. Stierne medvirker til at forbinde byens temaer (loops) i et bymæssigt netværk

Idékatalog - Delstrategier for byudvikling, fornyelse og revitalisering i Vorbasse

Præsenteret og drøftet på Cafémøde 2

STRATEGI FOR BY OG LANDSKAB

Koble by og landskab

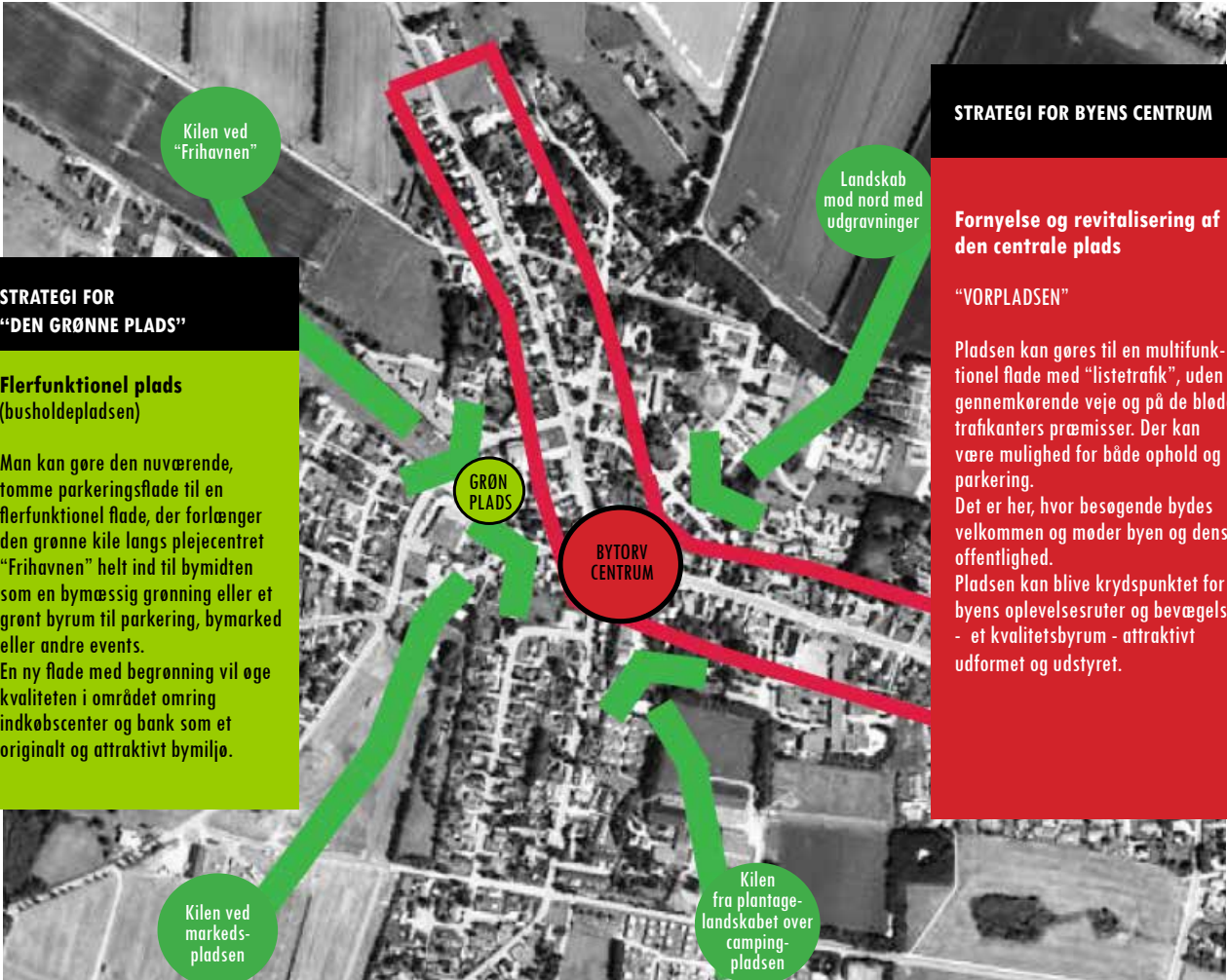
Der er gode muligheder for at koble by og landskab i Vorbasse. I byudviklingen kan man inddrage det karakteristiske plantage-landskab.

Bebyggelsen i dag.

I fremtiden kan man holde fokus på at bevare bygrænsen mod landskabet mod nord og på at holde balance mellem ny bebyggelse og grønne kiler i den øvrige by.

STRATEGI FOR "DEN GRØNNE PLADS"

Flerfunktionel plads (busholdepladsen)

Man kan gøre den nuværende, tomme parkeringsflade til en flerfunktionel flade, der forlænger den grønne kile langs plejecentret "Frihavnen" helt ind til bymidten som en bymæssig grønning eller et grønt byrum til parkering, bymarked eller andre events. En ny flade med begroning vil øge kvaliteten i området omkring indkøbscenter og bank som et originalt og attraktivt bymiljø.

STRATEGI FOR BYENS CENTRUM

Fornyelse og revitalisering af den centrale plads

"VORPLADSEN"

Pladsen kan gøres til en multifunktionel flade med "listetrafik", uden gennemkørende veje og på de bløde trafikanters præmisser. Der kan være mulighed for både ophold og parkering. Det er her, hvor besøgende bydes velkommen og møder byen og dens offentlighed. Pladsen kan blive krydspunktet for byens oplevelsesruter og bevægelser - et kvalitetsbyrum - attraktivt udformet og udstyret.

STRATEGI FOR HOVEDGADEN

Fornyelse og revitalisering

Fornyelse og forskønnelse af hovedgadens belægning, beplantning og belysning plus sikre overgange for fodgængere, strategisk placeret, hvor byens naturlige forbindelser er. Fornyelse og renovering af facader. Nedrivning af kondemnable huse og sikring af byrummet med f.eks. facadekulisser, mure, plankeværker eller hække.

Der kan arbejdes med bebyggelse i 2. række bag hovedgade med tæt bolig eller erhvervsbebyggelse. Det vil føre liv til hovedgaden.

Byens oplevelsesruter, historiske ruter og aktivitetsruter føres gennem hovedgaden for at aktivere fortælling og skabe sammenhæng i oplevelsen af byen.

STRATEGI FOR BELYSNING

Belysningsprincipper

Den høje stander skaber en kraftig belysning på større områder. Den kan lyse gader og større funktioner som fodboldbaner og pladser op.

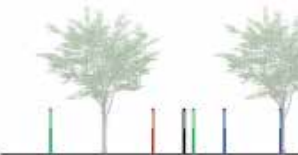
Den mellem størrelse lysstander bruges til både at lyse stier og det nære område til stier op.

Den lave lysstander er diskret i landskabet og kan lyse løberuter og stier op.

Der kan arbejdes med lysstandere i forskellige farver, eller former, der antyder forskellige temaer, som aktivitetsrute, oplevelsesrute eller historierute.

Belysning til forskellige funktioner

STRATEGI FOR BOSÆTNING 2025

Boligudvikling

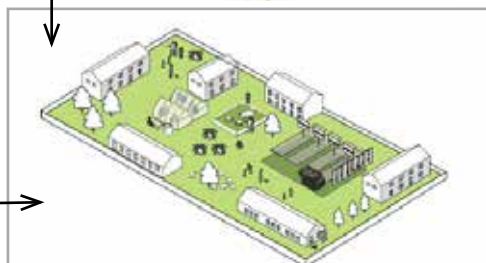
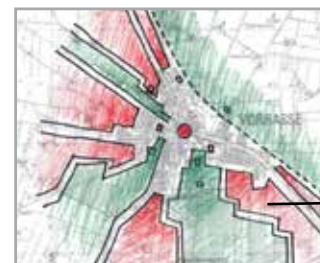
1. Der kan arbejdes med tætte bymæssige bosætninger i hovedgaden 2. række som alternativ til parcelhusbeboelse og som støtte til udviklingen i hovedgaden.

2. Ny landskabsnær bebyggelse kan grupperes mere eller mindre tæt i en fællesskabsbetonet bosætning med inspiration fra bl.a. de blotlagte, historiske bosætningsformer. Med nye bebyggelser kan der ske en gradvis sammenfletning af by og landskab. Stadig med respekt for byens grønne kiler. Der kan arbejdes med landskabelige storparceller til landskabelig, grøn beboelse med mulighed for dyrkning, dyrehold, m.v.

1. Bosætning i hovedgaden 2. række

2. Landskabsnær bebyggelse i byens periferi, mellem byens grønne kiler, her med inspiration fra historiske bosætninger

5. OMRÅDEFORNYELSE I VORBASSE

Processen i programfasen

LOKAL INDDRAGELSE

I programfasen blev der afholdt to åbne cafémøder, som alle borgere og interesserede i Vorbasse kunne melde sig til. Der deltog mellem 80 og 100 borgere pr. møde. Der blev desuden afholdt workshop med elever fra Vorbasse Skole og medieholdet på Vorbasse Skole fotograferede og beskrev deres oplevelser af Vorbasse by.

CAFÉMØDE 1

På Cafémøde 1 blev der arbejdet med Vorbasses identitet, for at finde frem til områdefornyelsens udgangspunkter. Borgerne fortalte om deres drømme om byens potentialer og udfordringer. De fortalte om, hvad der kendetegner Vorbasses mennesker og liv og om, hvad man samles om i Vorbasse.

CAFÉMØDE 2

På andet cafémøde blev der talt om Vorbasses muligheder. Det blev drøftet, hvilken udvikling byen tror på, og der blev drøftet indsatser, som kan skubbe i den rigtige retning. Endelig gav deltagerne udtryk for deres ønske om prioritering af indsatser.

WORKSHOP MED SKOLEELEVER

I samarbejde med skolelederen og lærere på Vorbasse Skole blev der gennemført en workshop med 20 elever i alderen 12-15 år. Eleverne blev spurgt om deres oplevelse af byens udseende, byens aktiviteter, sammenholdet i byen og stemningen i byen. Eleverne gav bud på, hvorfor de gerne ville flytte tilbage til Vorbasse om 10 år, eller hvorfor de ikke ville flytte tilbage. Endelig gav de udtryk for deres drømme på en forside til Jydske Vestkysten 2026.

VORBASSE GØR SIG KLAR!

Vorbasse trækker så småt i arbejdstøjet, mens man venter på programgodkendelsen. Der dannes arbejdsgrupper ud fra interesselikende givelserne på cafémøderne og Koordineringsudvalget vil sammen med kommunen sætte rammerne for samarbejdet i områdefornyelsen og indgå en samarbejdsaftale.

Vision og mål

Sammenfatning fra Cafémøder og elevworkshop:

VORBASSE - HER HANDLER VI!

- Vi vil skabe sammenhæng mellem by og natur, og vi vil skabe sammenhæng mellem byens oplevelser og aktiviteter
- Vi vil skabe synligt liv i bybilledet
- Vi vil skabe nye værdier i det der forsvinder eller bliver til overs – vi vil omdanne vores livløse pladser til aktivitetssteder og steder med liv
- Vi vil samarbejde om at forskønne byen – det vi kan - mens vi venter på gennemførelse af større projekter over tid

OVERORDNEDE SUCCESKRITERIER

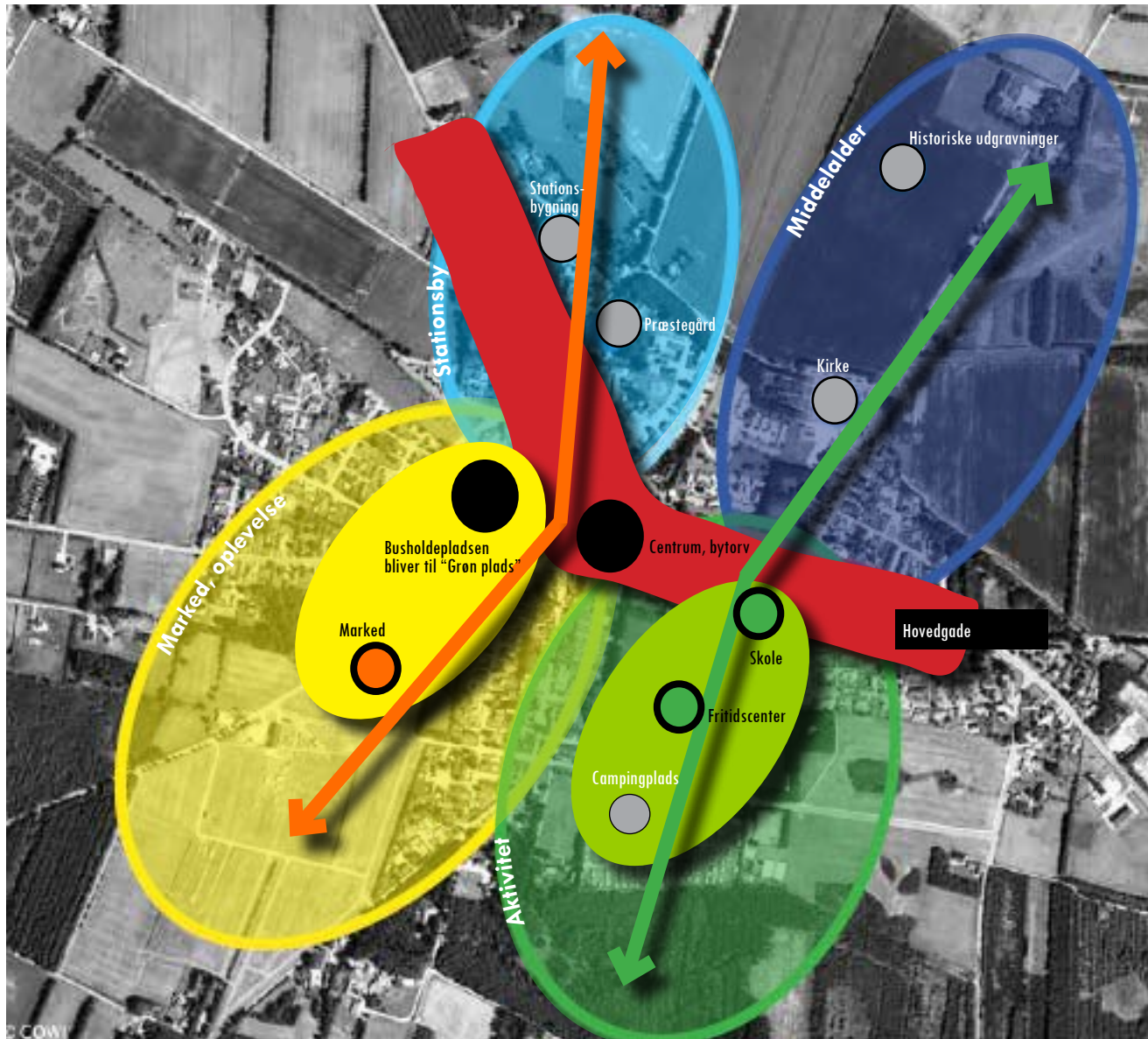
Om 10 år kan vi se at:

- I Vorbasse sker der noget særligt, der er synlige tegn på hovedgade, torve og pladser. Vi har markeret os med synlige symboler på vores historie og fortællinger i hovedgaden
- Vi har fået indrettet vores centrale pladser, så de indbyder til liv og aktivitet. Pladserne er indrettet til mange formål og besøges af alle generationer
- Vi har fået mobiliseret borgere, erhverv og foreninger til fortsat at medvirke til løbende fysiske forbedringer i vores by

Visualisering: Stemningsbillede i centrum
Nørregade ved bytorvet

6. INDSATSER

OMRÅDEFORNYELSE VORBASSE - FORSLAG TIL FYSISKE INDSATSER

HOVEDGADE OG TRAFIK

TORVE OG ÅBNE AREALER

BYENS SAMMENHÆNGE:

Aktivitetsaksen
Skabe sammenhæng mellem skole og fritidscenter

Oplevelsesaksen
Skabe sammenhæng mellem markedsplads og by via ny "Grøn plads", som kan etableres på den i dag åbne bus-holdeplads

Hjertestierne (se kort side 13) omkranser allerede byens fire temaer:

- De historiske temaer: 'Stationsbyen' og 'Middelalderen'
- 'Marked og oplevelse'
- 'Aktivitet'

Indsatsen går ud på at koble og krydse stierne i hovedgade og centrum

Prioritering på café møde 2

På Café møderne fordelte deltagerne sig i syv temagrupper efter eget ønske og interesse.

Borgerne kom med ønsker og idéer til:

1. Forskønnelse og synlig aktivitet i hovedgaden
2. Trafikale forbedringer
3. Rekreative og aktive muligheder på byens torve og pladser
4. Sammenhæng mellem skole, fritidscenter og campingplads
5. Sammenhæng mellem markedsplads og byen
6. Stier, der binder steder og aktiviteter sammen
7. Bosætning, markedsføring og identitet

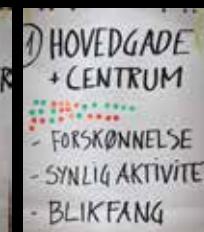
Deltagerne blev bedt om at markere første og anden prioritet (1.=grøn, 2.=rød) på de temaer, de synes var vigtigst at arbejde med i områdefornyelsen. Hovedinteressen kredsede om temaerne 'Byens torve og pladser', 'Forbindelsen mellem skole og fritidscenter' og 'Hovedgade og centrum'. Dog var der ønsker og forslag til alle syv temaer.

Borgernes input er sammenfattet under fire temaer.

Input fra workshop med elever fra skolen er ligeledes indarbejdet.

Prioritering af temaer Café møde 2

4 indsatsler:

- A. Byens ansigt - hovedgade og trafik
- B. Byens torve og åbne arealer
- C. Byens sammenhænge
- D. Markedsføring og bosætning

A. Byens ansigt - hovedgade og trafik

Fornyelse og revitalisering

Hovedgaden som rygrad og vejviser til byens mange tilbud

Trafiksikre overgange på hovedgaden

HVORFOR DENNE INDSATS?

Hovedgaden virker som nævnt slidt og forfalden m.h.t. belægning, fortove, parkeringsarealer og skiltning. Der bør skabes et nyt og funktionelt helhedsindtryk, som ikke kun er indrettet på bilisternes betingelser. Der bør skabes bedre passager for alle trafikanter. Bygningsmassen skal også have et eftersyn, der kan både være behov for fornyelse og nedrivning, hvis Vorbasse skal fremstå som en pæn og velholdt by.

Vorbasse har opdaget, at byen har gode potentialer for revitalisering af hovedgaden. Flere af byens dynamoer for liv ligger tæt placeret omkring hovedgaden. Der er både tætte gamle og nye beboelser og institutioner i midten omkring hovedgaden, og der er gode muligheder for at skabe direkte og tydelige forbindelser til byens øvrige markante oplevelses- og aktivitetssteder ved at styrke byens sammenhænge og stiforløb. Hovedgaden kan komme til at fungere som en slags rygrad, der har nervetråde til alle byens tilbud.

HVILKE ØNSKER HAR VORBASSE TIL INDSATSEN?

Vorbasse er meget bevidst om, at det er hovedgaden, der møder gæsten. Derfor ønsker Vorbasse en generel forskønnelse. Der bliver peget på behovet for at arbejde med velkomsten ved indfaldsvejene og med belægningen, beplantningen, belysningen og øvrigt byudstyr. Vorbasse vil gerne styrke hovedgaden som byens rygrad med bygningsfornyelse, nyindretninger og kvalitetsinventar, der gør byens funktioner og fortællinger synlige.

Med hensyn til bebyggelsen ønskes en kortlægning af behovet for nedrivning og fornyelsesbehov. Vorbasse vil arbejde med en strategi for, hvordan man løbende kan sætte ind med en forskønnelse af bebyggelsen i hovedgaden.

Vorbasse lægger vægt på, at forskønnelse eller nedrivning af ejendomme i hovedgaden kommer til at ske i tæt samarbejde med de private ejere.

Med til indsatsen hører også en vurdering af muligheden for evt. nye boliger i hovedgaden f.eks. ved det centrale torv, hvor der diskuteres mulighed for f.eks. en udlejnings-ejendom i flere etager.

Vorbasse ønsker trafikdæmpende tiltag i hovedgaden. Idéerne er mange og går lige fra forslag om omfartsvej til tung trafik, rundkørsler, fartnedsættelse, listetrafik mv. Generelt er der et ønske om begrønning med træer langs hovedgaden. Desuden ønskes der flere sikre overgange. Kun ved skolen er der markeret et fodgængerfelt. Med ønsket om at styrke det centrale center-torv, må der gøres en særlig indsats for at dæmpe trafikken her. Vorbasse ønsker, at der indledes en drøftelse med Vejdirektoratet om byens muligheder.

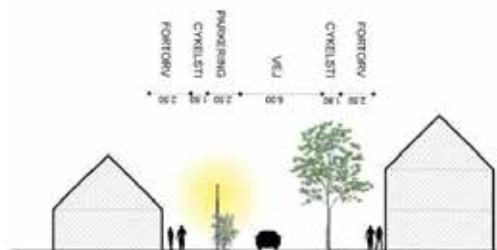
SUCCESKRITERIER:

- Synlige tegn på at revitaliseringen af hovedgaden pågår - i et langt sejt træk
- Trinvist bliver vedligeholdelsesstanden af huse og boliger forbedret
- Nye sikre overgange over hovedgaden er etableret - udført i overensstemmelse med en gennemgående bydesignlinje for Vorbasse
- Fornyelse af byinventar og belægning generelt i hovedgaden, det skal ligeledes ske i overensstemmelse med de designretningslinjer, byen bliver enige om
- Nye projekter der gennemføres i hovedgaden medvirker til at styrke Vorbasses identitet

Visualisering: Nørregade fra nord mod syd

Hvis Vorbasse fik mulighed for at begrønne hovedgaden, kunne det f.eks. se sådan ud.

Forslag til et princip for ændring af trafikforhold - Cykelstierne og fortovene opgraderes med ny belægning og gøres bredere.

Der er arealer og lommer langs hovedgaden, der kan indrettes med bydstyr, der fortæller eller viser vej. F.eks. kan der foran skolen vises tydelig vej til Vorbasse Fritidscenter og nye aktive omgivelser.

Der er mange måder at arbejde med byens belægning. De viste eksempler arbejder alle med glidende overgange, så gader og fortove fremstår som en flade - "et bygulv".

B. Byens torve og åbne arealer

Rekreative og aktive muligheder på byens torve og åbne arealer

Gennemgående "bygulv", begrønning og belysning

Multifunktionel anvendelse

HVORFOR DENNE INDSATS?

Vorbasse er ganske klar over, at man ikke er blevet til som en almindelig landsby, og at der er en grund til, at byen har mange åbne arealer og ubebyggede rum.

Allerede i et gammelt debatoplæg helt tilbage fra 1988 rettede byen opmærksomheden mod den manglede sammenhæng og den manglende planlægning. Dengang blev det foreslået at arbejde med et hierarki af pladسدannelser i Vorbasse. Siden da er der kommet et fint grønt anlæg i Vorbasse Krigshavn, og man har forsøgt sig med indretning af bytorvet i centrum, men det er aldrig rigtig lykkedes at skabe en helhed i byens udvikling af torve og pladser eller at skabe et sammenhængende centralt bytorv i byens hjerte.

HVILKE ØNSKER HAR VORBASSE TIL INDSATSEN

Særligt interesserer borgerne sig for byens centrale plads og busholdepladsen, der ikke længere har nogen betydningsfuld trafikalfunktion. Det er sjældent, man opdager en bus på pladsen.

Byens centrale plads er byens centrum og borgerne er enige om, at her er en god mulighed for at byde besøgende velkommen og vise, hvad Vorbasse kan byde på. Man kan synliggøre, at adgangen til byens attraktiviteter og tilbud udspringer her. Arbejdes der med at gøre hele fladen til en multifunktionel flade med f.eks. trafikalfunktion, så vil det være muligt at indrette for ophold på pladsen. F.eks. caféindretning, når der kommer markeds-gæster til byen. Det er et stort ønske at bevare parkeringsmuligheder på pladsen af hensyn til butik- og gro-gæster.

Busholdepladsen ligger tilbagetrukket fra hovedgaden. Det betyder, at denne plads er velegnet til brug for forskellige typer af aktivitet. Der er et ønske om en visuel sammenhæng til Frihavns (plejecentrets) grønne arealer, og et ønske om at pladsen kan benyttes til løbende initiativer og events som f.eks. markedsdage og torvedage. Til daglig ser man gerne pladsen anvendt til parkering. Man ser for sig et smukt grønt byrum mellem Frihavnen, Sparekassen og Brugsen.

SUCCESKRITERIER:

- "Byens centrale plads" og byens centrum bliver krydspunktet, hvor stier og byens fortællinger mødes. Fortællinger om oplevelser og marked, om aktiviteter og fritidsliv, om byens historie.
- "Byens grønne plads" bliver en multifunktionel grøn plads, der både anvendes til parkering, bymarked og løbende events
- Begge torve bliver anvendt til flere formål og funktioner
- Borgere, og byens gæster og turister har lyst til at opholde sig længere

Busholdepladsen i dag

Visualisering: Ny "Grøn plads"

Vorbasse vil gerne arbejde med gennemgængede principper for enkelthed og kvalitet i løsningerne for byens torve og pladser. Der skal skabes fleksible rammer for forskelligartet brug. Dvs., at kørende, gående og mennesker, der gerne vil opholde sig, deler byrum og gader omkring torve og pladser (shared space). Der kunne arbejdes med en designløsning for et 'bygulv', hvor fladerne glider over i hinanden og netop giver plads til forskellig udfoldelse, med enkelt inventar i form af beplantning, træer og belysning.

C. Byens sammenhænge

- **Synlige aktiviteter - Sammenhæng mellem Vorbasse Skole og Vorbasse Fritidscenter**
- **Synlige oplevelser - Sammenhæng mellem markedspladsen og byen**
- **Styrke Hjertestierne, der binder steder, aktiviteter og oplevelser sammen**

HVORFOR DENNE INDSATS?

Det er vigtigt for Vorbasse at få skabt synlige sammenhænge i byen i kommende indsatser. Udover den beskrevne indsats for at skabe sammenhæng mellem byens torve og pladser prioriterer Vorbasse at få skabt sammenhæng mellem byens oplevelser, aktiviteter og samlingssteder.

HVILKE ØNSKER HAR VORBASSE TIL INDSATSEN?

Vorbasse prioriterer 3 indsatser for at skabe bedre sammenhæng og synlige forbindelser.

Forbindelsen mellem Vorbasse Skole og Fritidscenter

Borgerne har på Cafémøderne givet udtryk for, at indretning af arealerne mellem skole og fritidscenter er højt prioriteret. En arbejdsgruppe har arbejdet med temaet over en længere periode.

Området er centralt placeret i det man kan kalde Vorbasses "Aktivitets-loop". Skolen ligger i hovedgaden og fritidscentret lige bag ved. Der er et eksisterende stiforløb mellem bygningerne, og der er gjort skrøbelige forsøg på at indrette nogle forskellige aktiviteter for børn og unge, men hverken den æstetiske udførelse eller funktionsmæssige udnyttelse fungerer. De udvendige omgivelser står i skærende kontrast til de indvendige rammer i Fritidscentret.

Byen ser potentialerne i området. Her er mulighed for at få det aktive udendørs liv som både børn, unge og voksne savner. Man ønsker en sammenhængende plan for området med forbedrede tilkørselsforhold. Der er gode muligheder for at skabe en mere synlig adgang til området fra hovedgaden. Forbindelsen eksisterer helt til campingpladsen. Gæster benytter allerede flittigt fritidscentrets indendørsfaciliteter. I forbindelse med indretning af arealerne er nøgleordet også her multifunktionalitet. Der skal være plads til fællesskaber på tværs af aldre og interesser. Der skal være plads til organiserede og uorganiserede aktiviteter og til undervisning m.m. Ligesom der skal være tilbud til Vorbasses campister og andre besøgende.

Forbindelsen mellem markedspladsen og byen

Både voksne, unge og børn udtrykker ønske om nytænkning for markedspladsen. Fælledens ligge øde hen ud over markedsdagene. Pladsens nordlige del er nær centrum og kan tænkes ind som et område for anden anvendelse. Her er mulighed for at skabe traditioner og events, der har brug for plads, som udendørsbio, plantebytningsarrangementer, bueskydning, drageflyvning og meget mere. Der er endvidere ønske om at skabe en visuel relation mellem by og markedsplads. Relationen mellem en ny "grøn plads" og markedspladsen kan forstærkes med markering af stiforløb f.eks ved en sammenhængende belyningsplan.

Hjertestierne bindes sammen i hovedgade og bytorv

Stierne omkring Vorbasse danner allerede naturlige loops omkring byens forskellige temaer, men de må føres ind gennem byen og binde steder og aktiviteter sammen. Stiforløbene kan krydres med fortællinger på de afmærkede ruter og tilbudene kan være mangeartede som redskaber til bevægelse, shelter, bålplads. Vorbasse kan samarbejde med campingpladsen om markedsføring af stierne, udlejning af cykler mv.

SUCCESKRITERIER

- Med adgang fra hovedgaden ved skolen finder byens besøgende hurtigt Vorbasses nye udendørs centrum for aktivt fritidsliv på aktivitetsområdet
- Aktivitetsområdet tiltrækker alle aldre og nye brugere, besøgende og turister
- Aktivitetsområdet er forbundet med et levende miljø, sundhed, bevægelse, mødesteder m.v.
- Børn og unge deltager aktivt i idéudvikling og indretning af aktivitetsområdet
- Markedspladsens nordlige del har fået mere daglig nytteværdi, der afholdes arrangementer for alle aldre
- Stierne har fået nyt udspring fra centrum og indbyder til oplevelser i og omkring Vorbasse

Forbindelse mellem skole og fritidscenter

Skole

Fritidscenter

"Åndedammen" - børnehave

Campingplads

Skater installation

Sti mellem skole og fritidscenter

INDENDØRS TILBUD FUNGERER I DAG OPTIMALT

FREMTIDIG ØNSKE OM FRITIDS- OG AKTIVITETS-TILBUD TIL ALLE ALDRE PÅ UDEAREALERNE

BIBLIOTEK

Nytænkning af markedspladsen

idéer til brug ud over markedsdagene

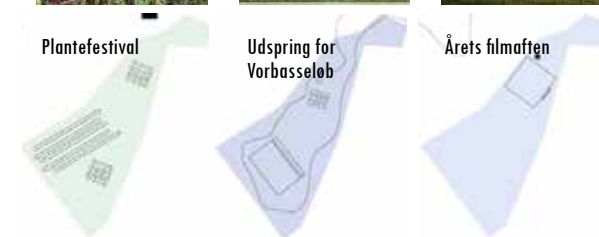
Plantefestival

Udspring for Vorbasseløb

Årets filmaften

Hjertestier kan binde aktivitet, oplevelser og historie sammen

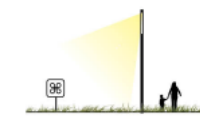
Adgang til aktivitet

Adgang til oplevelser

Adgang til historie

D. Markedsføring og bosætning

Vi skal fortælle, hvad Vorbasse kan tilbyde nuværende og nye borgere, og hvad vi kan tilbyde gæsterne i vores by

Vi skal fortælle, at vi er i gang med at udvikle byens fysiske rammer omkring aktivitet og oplevelser

HVORFOR DENNE INDSATS?

Vorbasse arbejder som nævnt hårdt på at styrke udviklingen og bosætningen under mottoet: Vorbasse - et godt sted at bo - landsbyen med de mange muligheder.

Det er lykket at få etableret nye boligmuligheder i byen, herunder storparceller. Vorbasse gør en særdeles aktiv indsats for både at invitere og modtage nye borgere. Byens egen "bosætningsminister" overrækker byens velkomstkurv til nye. Der berettes om byen på hjemmesiden og byen har produceret en inspirerende introduktionsfolder, der fortæller om Vorbasses mange muligheder. Befolkningstallet er dog som nævnt udfordret af færre fødsler og flere ældre borgere, samt egentlig fraflytning.

HVILKE ØNSKER HAR VORBASSE TIL INDSATSEN?

Vorbasse har gode forudsætninger, som skal gøres synlige bl.a.:

- at byen har en central beliggenhed med let adgang til naturen
- at byen fungerer som "en intakt landsby" med: skole, butikker, fritidstilbud m.m.
- at Vorbasse har et velorganiseret lokalsamfund, som formår at udvikle sig og som formår selv at medvirke til at skabe gode vilkår for et godt dagligdagsliv og aktiviteter for hele familien, unge og gamle

Børnefamilier og yngre seniorer søger lokalsamfund, hvor de kan leve det gode familieliv. Lokalsamfundenes identitet, fællesskab, services, mobilitet, iværksætteri, byrum samt natur-, kultur- og fritidstilbud er tilflytningsmagneter. Derfor er det vigtigt at få fortalt om Vorbasses særlige identitet. Hvilke tilbud har byen til familier, og hvilke tilbud er Vorbasse ved at udvikle? Vorbasse skal også have fat i flere turister, der lægger vægt på aktiv fritid og natur, og som kan være med til at fylde liv i byen.

Vorbasse taber ikke på aktivitet og oplevelser, men det er byens fysiske rammer om aktivitet og oplevelser, der skal løftes med områdefornyelsen med fokus på byens hovedgade, torve og pladser og byens sammenhænge.

Voksne, børn og unge interesserer sig for byens udvikling. Det viser sig gang på gang, at borgere, skole og elever stiller op, når byens omgivelser diskuteres. Derfor skal der lægges vægt på, at alle aldre, børn og unge indrages i at skabe aktive og kreative byrum.

Vorbasse har også tanker om, hvordan nybyggeri kunne tiltrække flere mennesker til Vorbasse. Man tænker gerne alternative boformer. Hidtil har der i kommuneplanen været udstykning til parcelhuse. Store parceler er attraktive for nogen, men man er også åben for at tænke nye boformer, der kan tiltrække unge familier fra byerne. Man ser også gerne en vis udbygning i centrum, for at skabe mere fortætning omkring hovedgaden og mere liv. En boligforening har udvist interesse for en sådan mulighed, som kan drøftes med kommunen.

SUCCESKRITERIER

- Vorbasse er en intakt landsby med skole, institutioner og butikker og der er sket udvikling
- Der er kommet synligt liv i Vorbasse omkring områdefornyelsens indsatser
- Flere flytter til Vorbasse
- Der er kommet spændende nybyggeri både i centrum og periferi
- Der kommer flere turister/flere overnatninger i byen

Lokalsamfundene i Billund Kommune arbejder alle med informationsmateriale, rundvisninger, velkomstpakker mv. men også i Vorbasse er der behov for at styrke bosætningsberedskabet. Kommunen kan undersøge med viden og midler fra landdistriktpuljen til lokale projekter.

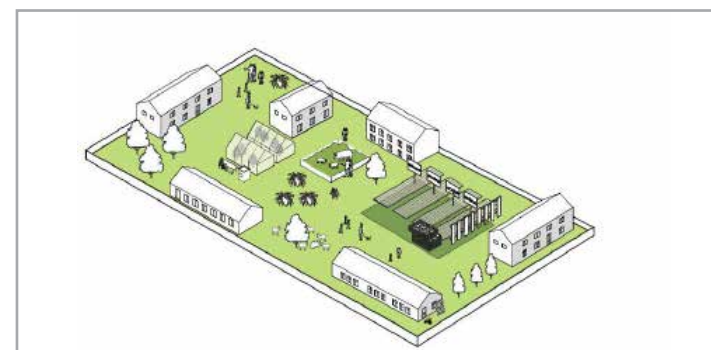

Vorbasse vil arbejde mere og målrettet med byens fortællinger og gøre dem synlige i bybilledet - det er én måde at vise det særlige Vorbasse. Man gør det allerede. Foreningen "Den dynamiske landsby" gennemførte et projekt i 2015 med støtte fra landdistriktpuljen. Billedkunstner Sune Watts udarbejdede Vorbasses historiske frise, som hænger to centrale steder i byen - i fritidscentret og i skolen.

Mindesten for Labri ved markedspladsen

"Labri var måske det første eksempel på branding af Vorbasse. Da den store gøgle Labri, vistnok i 1913 opfandt navnet "Vorbasse Krigshavn" gav han Vorbasse et forspring. Det er et af de første og bedste eksempler på branding af en by. Gøgleri har givet Vorbasse meget." John Renboe, tidligere museumsinspektør i Billund

Idéer til nye boligformer - Inspiration fra Cafémøde 2. Vorbasse kan se på muligheder for at udvikle nye boligtyper som alternativ til parcelhusbyggeri. Der kan f.eks. tages udgangspunkt i nyfortolkningen af Vorbasses tidlige bosættninger øverst med mulighed for fællesskab i storparcellen eller nederst med storkarréen som villaer nederst.

7. ORGANISERING OG TIDSPLAN

Samarbejde mellem Billund Kommune og Vorbasse Koordineringsudvalg

Styregruppen har overordnet ansvar for projektets økonomi og gennemførelse.

Projektledelsen sorterer under Afdeling for By og Udvikling, som er projektejer. Kommunen har udpeget en projektleder/koordinator, der involverer relevante interne samarbejdspartner i projektets forskellige faser og delprojekter.

Projektleder/koordinatoren har ansvar for samarbejde, koordinering og kommunikation mellem samarbejdspartnerne og for områdefornyelsens fremdrift.

Koordineringsudvalget er Vorbasses lokale organisering og samarbejdspartner i områdefornyelsen. Udvalget er en undergruppe til Vorbasse Lokalråd. Den koordinerer aktiviteterne lokalt mellem lokale arbejdsgrupper og interessenter. Det sker i samarbejde med kommunens projektkoordinator.

Arbejdsgrupperne har deltagere som repræsenterer foreninger, privatpersoner eller erhvervsliv. Arbejdsgrupperne arbejder med områdefornyelsens indsatsområder. Arbejdsgrupperne oprettes efter behov.

Fællesmødet er det samarbejdsforum, hvor der sker fælles planlægning og koordinering af aktiviteterne i områdefornyelsen, og hvor prioriteringer og beslutninger træffes mellem kommunen og Vorbasses Koordineringsudvalg. Kommunen sikrer, at relevante fagpersoner deltager i Fællesmødet

8. BUDGET

OMRÅDEFORNYELSE VORBASSE	I alt	Kommune	UIBM *
Ekstern bistand til programudarbejdelse, procesrådgivning, kommunikation, borgersamarbejde - herunder "små vitaminer"	650.000	433.000	217.000
Styrkelse af torve og pladser til ophold og aktivitet og styrkelse af Vorbasses fysiske sammenhænge	3.700.000	2.467.000	1.233.000
Etablering af trafikale forbedringer	1.350.000	900.000	450.000
Bygningsregistrering	90.000	60.000	30.000
Samlet projektsum ekskl. moms.	5.790.000	3.860.000	1.930.000

*Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

I forhold til budgettet i reservationsansøgningen er der ikke foretaget justeringer i den økonomiske fordeling mellem de ønskede indsatsområder.

9. INVESTERINGSREDEGØRELSE

Forventninger til lokale investeringer

Borgerne har allerede investeret og investerer fortsat i byens udvikling – især i form af frivillig indsats og rejsning af investeringsmidler.

Fleere husejere har eller påtænker at renovere deres huse i bykernen.

Vorbassefonden og Vorbasse Grundejerforening, der står bag Vorbasse Marked bidrager til større og mindre projekter i Vorbasse, som kan gavne byens og borgernes udvikling og stimulere frivilligheden.

Erhvervslivet i Vorbasse er også en vigtig samarbejdsparter, når der skal rejses midler til nye investeringer. En af de vigtigste er Sparekassen Kronjylland

Endelig forventes det, at endnu flere private ejendomssejere vil blive inspireret gennem områdefornyelsen til at renovere og forbedre egne ejendomme i bykernen.

Fonde og puljer

I tilknytning til områdefornyelsen skal muligheden af at søge medfinansiering gennem private fonde eller tipsmidler. Midler søges til styrkelse af byens sammenhænge med særligt fokus på sammenhængen mellem skole og fritidscenter.

Billund Kommunes Landdistriktpulje

Lokale borgere, foreninger og private institutioner kan søge midler fra Billund Kommunes Landdistriktpulje til at arbejde med udviklingen af det gode familieliv i landdistriktsbyerne. Der kan søges midler til at arbejde med en række temaer. F.eks. til indsatsen "Markedsføring og bosætning".

Kommuneplanen 2013-2025

Billund Kommune har en offensiv bosætningsstrategi og forventer en fremgang i befolkningsprognosen på 0,5 % årligt. I Vorbasse ventes således en fremgang på ca. 10 personer årligt.

Kommunen ønsker, at landsbyer og landområder er aktive medspillere i den samlede vækststrategi, der indeholder "5 veje til vækst". For at styrke landsbyerne i denne rolle er der nedsat et § 17, stk 4 udvalg (landdistriktsudvalg) og vedtaget en landdistriktspolitik i 2015.

Især omkring bosætning, natur og oplevelser ses landsbyerne som et aktivt ressourcetilskud.

Vorbasse er den næststørste af de 5 lokalbyer i Billund Kommune. I kommuneplanen er intentionen at fastholde og videreudvikle bymidten i Vorbasse. Byen kan udvikles med almindelige bymidteformål som butikker, liberale erhverv, restauranter mv. Den samlede ramme til butikksformål er 5.000 m².

I kommunens boligbyggeprogram frem til 2025 er der forudsat en udbygning i Vorbasse på 96 boliger. Der er udpeget boligudviklingsmuligheder i udkanten af byen mod øst og mod vest.

Vorbasses investeringer i Vorbasse Fritidscenter

Fritidscentret blev indviet i 2007. Vorbasse by løftede et samlet beløb på 9,10 mio. kr. over 2-3 år. Lokale arbejdsressourcer er værdisat til ca. 1,00 mio. kr. I forbindelse med indsamlingen optog "Vorbasse" et lån på 2 mio.

I 2009 indsamler Vorbasse 1,35 mio. kr. til afvikling af gæld på de 2 mio. Grundejerforening og privat udlåner giver en gave på de resterende 0,65 mio og eftergiver den resterende gæld.

I 2012 indsamler Vorbasse 1,90 mio. kr. til indretning af "Loftet" - 600 m² uudnyttet areal, som blev tænkt ind i byggeriet i 2007, med øje for en senere udnyttelse.

I alt har Vorbasse by investeret 12 mio. kr. i Fritidscentret Kommunens andel er ca. 5 mio. kr. + at der samtidig blev lavet en tilbygning til børnehaven på ca. 2 mio. kr.

